

TEDENSKE SLIKE

PRILOGA

DOMOVINI

Leto IX.

V Ljubljani, dne 12. oktobra 1933.

Štev. 41.

Nj. Vel. kralj in kraljica na Krfu

*Nekaj spominov na zatočišče
srbske vojske po umiku čez Albanijo*

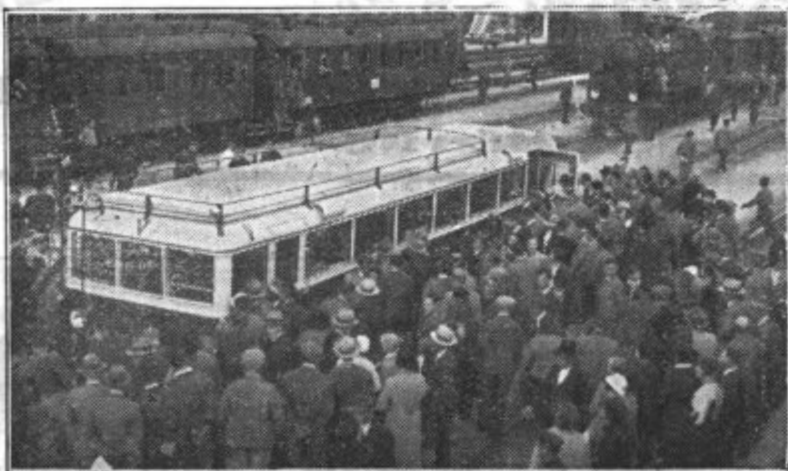
Prestolonaslednik - regent Aleksander nadzoruje leta 1917. na Krfu obnovljeno armado, ki je nato pohitela na Kajmakčalan in s prebojem solunske fronte ustvarila začetek konca svetovne vojne. — Slika levo: Tako izčrpani so prišli mnogi na umiku iz Srbije čez albansko Golgoto na Krfo. — Slika poleg: Značilna krfska pokrajina, grobnica tisočev in tisočev srbskih vojakov.

Jugoslovenom je naklonila usoda mnogo trpljenja, obdarovala pa jih je z življenjsko silo, da jim tudi porazi, trpljenje in velika smrt rodijo in gradijo bodočnost. Poleg Kosova imamo na svoji zemlji več čudežnih preporodišč na torišču velikih narodnih žaloiger. Eno tako preporodišče, in to celo najpomembnejše za sedanjost, pa je celo v tujini. To je grški otok Krfo. Otok Krfo in mali sosedni otočić Vid sta vrhunec srbske in jugoslovenske Golgote. Zaradi silnega napada Avstrijcev, Nemcev in Bolgarov je dobila srbska vojska 25. novembra leta 1915. zapoved za splošni umik v smerih Peč-Andrijevića-Podgorica-Skadar in Prizren-Ljun Kula-Piškopeja-Debar, odnosno Bitolj-Solun. Hrabra vojska je pretrpela nečloveške muke na svojem umiku po skalovitem svetu brez pravih poti. Vojaki so dajali svoje srajce Albancem za trde skorje koruznega kruha. V okolici Skadra in Liješa se je zbralo toliko vojaštva in civilnih beguncev, da je nastala strašna lakota, kajti ladje s prehrano, ki bi se morala izkrcati v Meduanskem pristanišču, so bile močno ogrožene od avstrijskih podmornic in hidroplanov. Vsa srbska vojska, ki je preživela strašno pot, se je januarja l. 1916. zbrala na Krfu, kjer so se začele med vojaštvom širiti kužne bolezni. Na Vidu, kamor so spravljali bolne vojake, je pomrlo dnevno preko 150 ljudi. Ko je od zaveznikov, v prvi vrsti od Francozov, prispela pomoč v prehrani, obleki in taboriščni opravi, se je 19. februarja l. 1916. pričelo preurejevanje čet, ki je trajalo do konca aprila. Celotna moč

srbske vojske je znašala tedaj samo še okrog 170.000 mož. S Krfo je 16. marca l. 1916. odpotoval pokojni general, tedanji polkovnik Hadžić preko Italije in Francije v Rusijo k ustanavljanju prve dobrovojske divizije v Odesi. Na solunsko fronto so bili poslani s Krfo prvi oddelki že 12. aprila l. 1916., kar pomeni, da izmučena vojska na Krfu ni uživala prav nobenega odmora. Med junaki in mučeničarji pa je bival ves čas naš kralj Aleksander, tedanji prestolonaslednik in vrhovni vojaški poveljnik. Sodeloval je pri vseh odločilnih sklepih in je že tedaj v njem dozorelo načelo, ki je nato zmagalo pred 15 leti pri preboju solunske fronte: Naprej do zmage ali v smrt! Na Krfo je stekla tudi zibelka zedinjene jugoslovenske države. Dne 20. junija l. 1917. je bila podpisana krfska deklaracija kot prva skupna akcija srbske vlade in Jugoslovenskega odbora. Kakor vsi odločilni sklepi v borbi za našo narodno osvoboditev in za ustanovitev samostojne narodne države, tako nosi tudi krfska deklaracija pečat volje in dela našega vladarja, ki se je čisto posvetil najvišjemu smotru: osvoboditvi vseh Jugoslovenov in njihovega zedinjenju v veliki, nerazdružljivi državi Jugoslaviji. Ta veliki smoter je naposled tudi dosegel. Te dni je Nj. Vel. kralj Aleksander s kraljico Marijo potoval po balkanskih državah in je prišel pretekli teden, 7. t. m., spet na Krfo, kjer je posetil grobove žrtev za našo svobodo in počastil njihov spomin.

Motorni voz na železniških tračnicah je pridrvel v Ljubljano

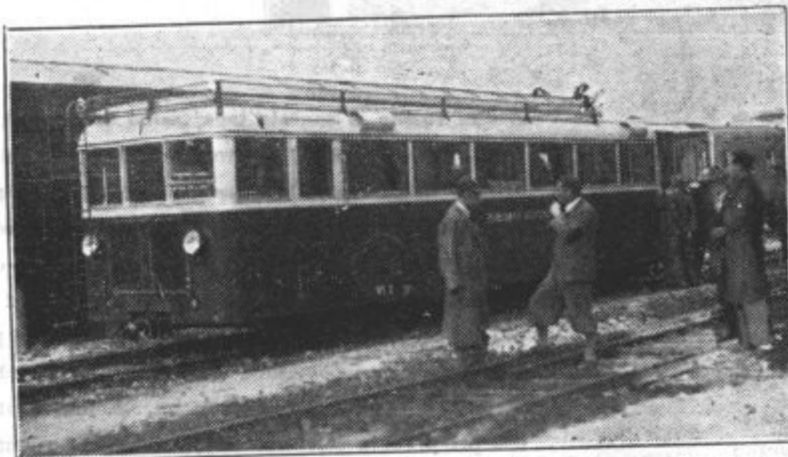

Veliko sanjanje Ljubljancev za novo prometno sredstvo

Novi motorni voz od spredaj

Avstrijske tovarne Austro-Daimler v Dunajskem Novem mestu so izdelale izredno lepe vozove na bencinski motorni pogon, ki sličejo velikim avtobusom. Ti vozovi, ki jih je v Avstriji, na Poljskem in v nekaterih drugih državah že precej v prometu, so izdelani v dveh velikostih: za 40 in pa za 60 oseb. Zanje se je pričela zanimati tudi naša železniška uprava in je 4. t. m. prispel v Maribor en tak voz za 40 oseb, da ga preizkusijo tudi naši železniški strokovnjaki. V Ljubljani, kamor se je potem pripeljal ta voz, se je zbrala k sprejemu na postaji velika množica občinstva, zlasti železničarjev. Prav natanko so si voz ogledali strokovnjaki železniškega ravnanstva. Posebno je ugajala tudi notranjost voza, ker so vsi sedeži tapcirani, obenem pa na vzmeteh, da je sedenje med vožnjo prav prijetno. Kakor smo obveščeni, je naša železniška uprava že sklenila s tovarno Austro-Daimler pogodbo za nabavo osem takih motornih voz. Vsak voz bo stal 1,350.000 Din.

Motorni voz od strani; v njem je prostora za 40 potnikov

IZ POPLAV PRI RIBNICI. Vsa vas Mlaka je bila globoko v vodi.

JUBILEJ VRLEGA ZAGORJANA. Pred 25 leti je nastopil v Zagorju službo pismonoše g. Ludovik Ludovaj. Rodil se je 1. 1878. v Zagorju in si je moral že v rani mladosti služiti kruh v rudniških rovih. Kot rudar je delal tudi v Nemčiji in stari Avstriji, l. 1908. pa se je vrnil v Zagorje, kjer je dobil 1. oktobra svojo sedanjo službo. Službo opravlja v splošno zadovoljstvo predstojnikov in vsega prebivalstva. Dva poštarja sta med tem že umrla, on pa še vedno vztraja v svoji naporni službi.

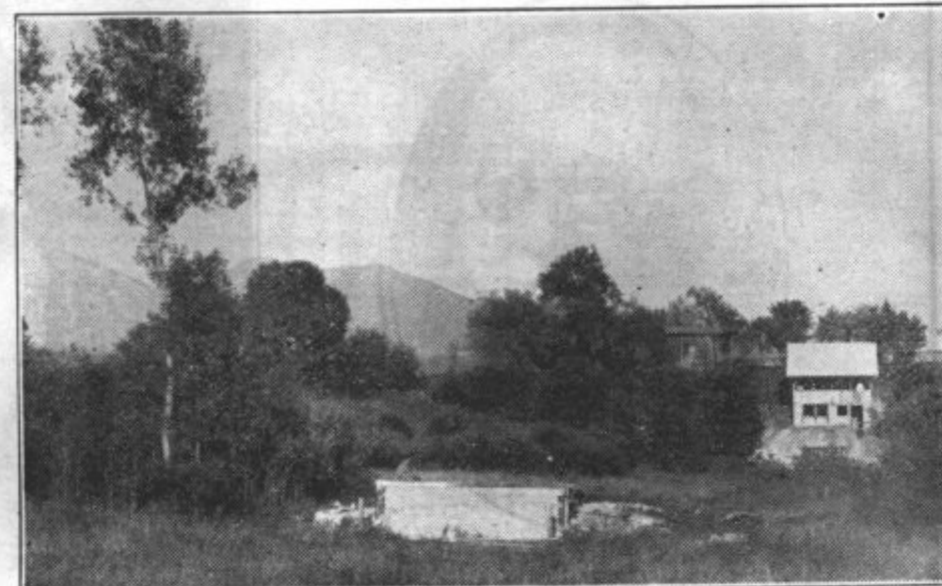
KROTKA LASTAVICA. G. Luči Florenini je našel poleti doma v Trbovljah lastavico, ki je bila nekoliko poškodovana in ni mogla dobro letati. Ker bi živalca poginila od lakote, jo je g. Florenini krmil z muhami in lastavica si je kmalu opomogla, ni pa pozabila svojega rešitelja, ko je že popolnoma ozdravela. Priletelec je k njemu v sobo in se pustila še vedno krmiti. Sedela mu je na ramo in ga tako spremljala tudi na cesti. Ljubka ptičica je postala popolnoma krotka in je sprejemala hrano tudi od drugih. Na sliki jo vidimo, kako sedi na ramenu malega Petričevega Pucija.

NOVO STRELIŠČE V ČRNOMLJU. Letos 19. januarja so ustanovili tudi v Črnomlju strelsko družino, ki je takoj po ustanovitvi pričela marljivo delovati. Kmalu po ustanovitvi so pričeli že gradnjo strelišča in strelske lope. Tehnično stran dela je izvršil inž. Janežič, mnogo zaslug za tako naglo ustvaritev zasnovanih načrtov strelišča pa imajo zlasti mestna občina, denarni zavodi, tvrdka »Jugoles« in še drugi lesni trgovci, ki so podarili potrebni les in gradivo za lopo. V nedeljo 8. t. m. je bilo strelišče svečano otvorjeno.

SMRT ZASLUŽNEGA JEZIKOSLOVCA. V šenkovem turnu je nedavno v lepi starosti 76 let umrl računski svetnik v p. g. Anton Mikuž, ki je bil splošno znan v vrstah naših starejših narodnih delavcev, zlasti pa književnikov. Pokojnik je bil eden onih naših narodnih borcev, ki so se izkazali že v dobi, ko se naš narod še ni zavedal svojih pravic. V mladih letih je bil g. Anton Mikuž suplent na II. državni gimnaziji v Ljubljani. Teda se je pred nekimi pričami na ulici izrazil proti oboroženi sili, ki je razganjala nedolžne demonstrante ob priliki proslave Anastazija Grūna v Ljubljani, kar je bilo dovolj, da so ga avstrijska oblastva zaprila in vrgla iz službe. Pokojnik se je zelo mnogo udeleževal na jezikovnem poprišču in je bil znan kot temeljit slovnicař.

ŠENCUR SI JE ZGRADIL LASTNO STRELIŠČE. Strelska družina v šenčurju pri Kranju je nedavno s lepo proslavo otvorila svoje novo strelišče. To družino so ustanovili šele letos v juliju. Po zaslugi šolskega upravitelja Vladka Rapeta in Janka Jagodica je bilo že v enem mesecu zgrajeno strelišče. Seveda so šla ustanoviteljem na roko oblastva, okoliški posestniki, posebno še vaški odbor na Visokem, ki je dal društvu 10.000 m² zemljišča v brezplačen najem. Pri tehnični izvedbi strelišča in organizaciji pa je s svojo požrtvovalnostjo delal g. Hinko Ločnikar, vojaški referent pri kranjskem areškem načelnstvu. Strelišče leži na Visokem, tri kilometre od šenčurja.

PRASKI STRAŽNIKI PRIDEJO S PESMIJO K NAM. Pevsko društvo praških stražnikov, ki je nastalo že dolgo pred vojno, pride v Jugoslavijo, kjer nastopi najprej v Mariboru (12. t. m.), potem v Ljubljani (14. t. m.) in v drugih mestih naše države. Pevcem bratskega naroda pripravljajo povod pri nas priščen sprejem.

IZ ZADNJIH POPLAV V CELJU. Takšno je bilo Masarykovo nabrežje v nedeljo 24. septembra zgodaj zjutraj. V torek 10. t. m. je Celje spet zadela poplava.

RAVNATELJ LJUBLJANSKEGA KONSERVATORIJA UPOKOJEN. Po ogromnem delu stopa v pokoj naš pevski oče **Matej Hubad**, ravnatelj državnega konservatorija v Ljubljani. Nešteto je pevcev po Sloveniji in vsi ga častijo. Vselej ostane njegovo ime najožje zvezano z Glasbeno Matico ljubljansko, ki je sredotočje vsega našega glasbenega življenja in ji je **Matej Hubad** bil celih 35 let njena duša.

SPOMENIK RUDARSKIM ŽRTVAM. Lani 29. septembra se je dogodila v rudniškem rovu Ojstrem nesreča, pri kateri je zaradi napake v bencinski lokomotivi prišlo ob življenje šest rudarjev. To je bila v zadnjih letih največja rudniška nesreča v trboveljskih revirjih. Nesrečnim žrtvam se je družba primerno oddolžila. Po zaslugi ravnatelja g. Rojca in glavnega tajnika g. Pogačnika je **Stanko Kolenc** izklesal iz umetnega kamna kip sv. Barbare, zaščitnice rudarjev. Mladi kipar je to svoje prvo delo odlično dogotovil in ustvaril z njim lep spomin na žalostno rudarsko nesrečo. Na sliki je mladi kipar, ko obdeluje lik sv. Barbare.

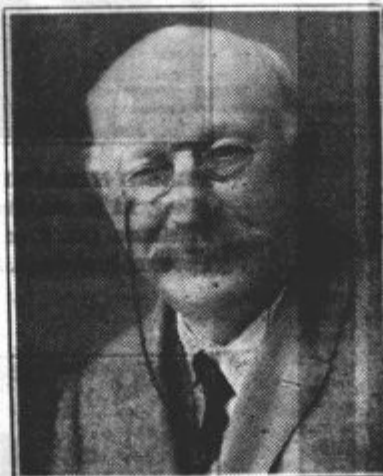
75 LETNICA USTANOVITELJA JESENISKEGA SOKOLA. Na dan sv. Mihaela je praznoval svoj imendan in 75 letni rojstni dan g. **Mihael Artelj**, ustanovitelj jeseniškega Sokola in neumoren narodni delavec. G. Artelj ima za seboj bojev polno življenje in je moral za svoje jugoslovensko prepričanje pred vojno od avstrijskih oblastev mnogo pretrpeti. Bodi mu naklonjenih še mnogo let!

PTUJSKI POSTAJNI NAČELNIK VIKTOR TURIN JE PREMESCEN V LJUBLJANO. Te dni je zapustil Ptaj po 25 letnem vzornem službovanju postajni načelnik g. **Viktor Turin**, ki je užival med Ptujčani splošno priljubljenost. G. Turinu, ki je po rodu od Sv. Lovrenca na Dravskem polju, želimo vso srečo na njegovem novem službenem mestu pri železniškem ravnanju v Ljubljani.

GOSPA HRENOVA 70 LETNICA. Velika dobrotnica številnih slovenskih ubožnih dijakov, ki jim je dajala brezplačno hrano, gospa **Terezija Hrenova**, vdova po višjem železniškem uradniku v Mariboru, je praznovala 10. t. m. 70 letnico svojega rojstva. Hrenova se je rodila 10. oktobra l. 1863. v znani hiši Dolinarjevi v Radečah pri Zidanem mostu. Naj ji bo naklonjenih še mnogo let!

OB GROBU KMETIJSKEGA VZORNIKA JULIJA SADNIKA. V ponedeljek so položili k večnemu počitku na griču nad št. Pavlom pri Preboldu na Groblji umrlega g. **Julija Sadnika**, veleposestnika, gostilničarja in učitelja v p. čigar ime ostane vsej Savinjski dolini v živem spominu, saj je on 60 let učil in vzgajal vzorne gospodarje ne le kot učitelj v šoli, temveč tudi kot napreden gospodar izven šole s svojim vzglednim umnim kmetovanjem. Pokojnik se je rodil l. 1856. in je torej dosegel 77 let. Za njegove zasluge za prosveto in napredek doline ga je odlikoval kralj z redom sv. Save IV. stopnje. Bodi mu lahka domača zemlja!

DR. MATEJ POTOČNIK ČASTNI OBČAN KOROŠKE BELE. V soboto je v Lescah izročilo odposlanstvo, ki so ga sestavljali zastopniki občine in vseh krajevnih društev Koroške Bele, svojemu rojaku g. dr. **Mateju Potočniku** diplomu častnega občanstva za velike dobrote, ki jih je storil svojemu rojstnemu kraju.

ŠESTDESETLETNICA DR. MATEJA SENČARJA. Pred dnevi je slavil v Ptujju 60 letnico tamošnjih odvetnik g. dr. **Matej Senčar**, po rodu iz Bolehnečic, zaslužen narodni delavec, ki je pred vojno zlasti mnogo deloval v narodnoobrambnih društvih.

